

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LVIII (52) • ŠTEV. (Nº) 11-12

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES • 1 de abril - 1. aprila 1999

Abeceda Vstajenja

Spet zarja oznanja temini nad grobom:
„Gospod Jezus Kristus od mrtvih je vstal!”
Spet vošči oblakom utrujenim „Z Bogom!”
Smehljaje se: dan bo z njo svet praznoval.

In preden pobožne žené so na poti,
kjer Jezus Gospod jim podári Svoj mir —
pri oljki obstal bom, ker če se ne motim,
kot nekdanj Ga klical bo Kedronski vir.

Tako kot pri nas se častijo cesarji,
tako se bom sklonil do kamnov zemljé.
Njegove oči, blagohotne v tej zarji,
mi bodo neslišno prodrle v srcé.

In tam bodo našle uboge besede,
in vendar jih bodo sprejele, to vem:
„Pomagaj nam! Toliko črk abecede
Vstajenje nam manjka - še Bog je problem...”

Že čujem nekje tam od groba glasove.
Med sencami vračam se v mesto, ki spi.
Ne, danes ne hodim v otoške domove.
Za nas, za Slovence, sem prosil luči.

Pesem in prisrčen pozdrav za Veliko noč!

Vdani Vladimir Kos.

KARLA SKVARČA

*Svobodna Slovenija
želi vsem svojim bralcem
v Argentini in po svetu
ob spominu na
Kristusovo vstajenje
vesele in blagoslovljene
velikonočne praznike!*

Peterle o aktualnosti

Predsednik SKD Lojze Peterle je 26. marca na novinarski konferenci spregovoril tudi o pogovoru parlamentarnih strank o novem volilnem sistemu. Povedal je, da v stališčih strank ni večjih sprememb, da pa nekatera znamenja kažejo v smeri, da se bo skupini treh pomladnih strank, ki so jasno povedale, da je zanje sprejemljivo le sprejetje večinskega volilnega sistema, pridružila tudi LDS. Če se za večinski volilni sistem ne bo odločila večina v parlamentu in bi bila sprejeta drugačna odločitev, bi lahko sprožilo bojkot volitev s strani ene ali več strank, ali pa nove ustavne tožbe oz. nov referendum. Predsednik SKD je še dodal, da se trudijo za novo povezavo pomladnih sil in za združitev s SLS ter da pričakovanja glede združitve naraščajo.

JURE VOMBERGAR

Sedanje politično stanje

Mnogi smo verjeli v propad komunizma in (upravičeno?) pričakovali, da bo po njegovem padcu zasijala svetu daljša doba miru, svobode, resnice in pravice. Zmotili smo se. Sedaj je že povsem razvidno, da so bile spremembe v vzhodni Evropi po padcu berlinskega zidu tako opravljene, da se v bistvu ni nič spremenilo. To je bila ena najbolj inteligentnih in domišljenih političnih prevar v zgodovini.

Ko je propadel nacizem v Nemčiji, so zavezniki zasedli Nemčijo in odstranili z oblasti vse nosilce bivšega režima, zločinca pa sodili in obsodili. Preprečili so, da bi dediči nacizma obdržali nadzor nad medijem, šolstvom, sodstvom, ekonomijo, policijo, vojsko, itd. ter so uvedli demokracijo, kot so jo poznali na Zahodu.

Nekaj podobnega bi bilo potrebno opraviti v deželah komunizma. Združene države Amerike so imele vso politično in vojaško moč, da bi to mogle storiti, pa niso niti poskušale. To bo pilo kri državljanom bivših komunističnih dežel še dolga desetletja in tudi za ZDA bo imelo neprijetne posledice, če ne kaj več. Dediči komunizma so se povezali v Organizacije, Mafije. Klane ali kakor se že imenujejo. Med seboj se podpirajo in onemogočajo vse bistvene spremembe v smeri prave demokracije.

V Sloveniji je bila nedotakljivost komunističnih zločincev in obdržanje njihove oblasti nad vsemi področji družbenega življenja tudi cena za osamosvojitve. Iz pomladnih strank nam dopovedujejo, da je ta cena sprejemljiva in opravičljiva in da ni (bilo) druge alternative.

Kateri intelektualci, med njimi celo

žrtve komunizma, nam govorijo, da ideologija nacizma in komunizma nista primerljivi, ne njihovi množični poboji ne njihove totalitarne metode; da komunizem sploh ni bil tako perverzen, krut in nečloveški, kot je bil nacizem, da je šlo bolj za neko utopično, pubertetniško, zanesenjaško početje idealistov, borcev za boljši svet, ki pa so se nato z leti unesli, se normalizirali in se sedaj nekako sramujejo tistih časov. Pač, bil je čas ubijanja, vojne in revolucije, sedaj pa je mir in svoboda. Pozabimo in glejmo naprej.

Sploh ta odnos do komunizma, do revolucionarnega prevratništva in terorja, v svetovnem javnem mnenju še ni ovrednoten, kot bi bilo pričakovati po tolikih grozljivih izkušnjah po vsem svetu. Vsak oborožen odpor do komunizma je še vedno gledan kot nesprejemljiv in voditelji odpora vredni obsojanja. Argentina in Čile sta bili zadnji (?) deželi na udaru komunizma pred njegovim razsulo. Neverjetno je, s kakšno ihto se vsi svetovni mediji, celo katoliški, zaganjajo v zadnja predstavnika tega odpora kot sta Pinochet in Videla, katerih boljševiske metode v borbi s komunizmom so sicer vse obsodbe vredne. Nikomur ne pride na misel, da bi podobno obsojal Castra, Pol Pota in ne nazadnje tudi krivce slovenskega holokavsta.

Na volitvah Slovenci množično volijo pripadnike in predstavnike bivšega režima. Skušam razumeti: če bi dedičem revolucije vzeli, kar so pokradli ali si nepravilno prisvojili; če bi le-ti izgubili oblast, medije, šolstvo, banke, nadzor nad policijo in vojsko, zanje življenje ne bi imelo več smisla in razmere v Sloveniji bi postale

Slovenija ratificirala važno mednarodno pogodbo

Evropska socialna listina, ki jo je pred kratkim ratificiral slovenski državni zbor, določa sistem ekonomskih in socialnih pravic, ki skupaj s političnimi in državljanskimi pravicami predstavljajo celoto človekovih pravic. Ta listina je pomemben dokument zlasti v luči vključevanja Slovenije v

nevzdržne: takoj bi ves denar potegnili iz Slovenije, pričeli bi se štrajki v vseh sindikatih, bojkot na vseh področjih, morda celo teroristični napadi, dokler ne bi spet prevzeli oblast. Odtod upravičenost fraze: „Slovenci imamo ene revolucije dovolj!” Slovenci volilci niso neumni, zavedajo se, da je njihovo preživetje in kolikor toliko znosno življenje možno le, če ne bo „nove revolucije”, se pravi, da ne bo poravnave krivic iz preteklosti; če bo kontinuiteta obdržala, kar si je prisvojila, bodo mogli preživeti od drobtin, ki bodo padale od bogatinove mize. Voditelji pomladnih strank se zadovoljijo z dobro plačanimi mesti v upravi, v zameno pa nudijo kontinuiteti paravan, kuliserijo Potemkinovih vasi, da pred Evropo kažejo položaju v Sloveniji videz normalnosti. Razumem rojake v domovini, da volijo še naprej, kot volijo, ne odobravam pa voditeljev pomladnih strank, da varajo ljudi z obljubami, za katere že vnaprej vedo, da jih ne bodo

Nad. na 2. str.

Evropsko Zvezo, pa tudi zato, ker se bodo socialni partnerji odslej lahko nanjo neposredno sklicevali.

Ratifikacija Evropske socialne listine pomeni, da Slovenija tudi formalno sprejema vse evropske socialne standarde oziroma določila te listine, kot so pravica do dela, pravica do organizacije delodajalcev, pravica do socialne varnosti, zdravstvene pomoči ipd. Ratifikacija in izvajanje določil socialne listine sta tudi zahtevi EZ. Slovenija se s tem uvršča med tiste evropske države, ki so sprejele največ obveznosti na področju uveljavljanja omenjenih pravic. To pa obenem tudi pomeni, da bo izpostavljena preverjanju uresničevanja teh standardov. Poseben odbor namreč za vsako posamezno državo preverja, ali ta uresničuje svoje zaveze oziroma obveznosti.

Najpomembnejše novosti te listine so: poudarjena enakopravnost med spoloma, širše varstvo proti diskriminaciji, pravica prizadetih oseb do socialne integracije, osebne neodvisnosti in sodelovanja v življenju skupnosti, pravica mladih in otrok do socialnega, pravnega in ekonomskega varstva, varstvo v primerih kolektivnih odpustov in nesolventnosti delodajalcev, dostojanstvo pri delu, enake možnosti in obravnava za delavce z družinskimi obveznostmi, varstvo pred revščino in socialno izključenostjo ter pravica do primerne nastanitve.

STRANI 4-5-6:

Branje za praznike

Zgodilo se je v Sloveniji...

Iz življenja v Argentini

Tone Mizerit

PRVO DELO DRŽAVNE TOŽILKE

Prvi viden ukrep Zdenke Cerar, nove slovenske generalne tožilke, je bil umik zahteve za varstvo zakonitosti v korist škofa Rožmana in še štirih slovenskih obsojencev iz enega najbolj zloglasnih in spornih povojnih političnih procesov, katero je vložil njen predhodnik Anton Drobnič. Zavarovala je montirano politično obtožnico svojega partijskega prednika iz prvih krvavih povojnih let in preprečila, da bi neodvisno sodišče pravne države strokovno preizkusilo za slovensko pravno in narodno zgodovino najpomembnejšo sodbo povojnega političnega sodstva. Tako pa je iz bojazni, da bi sodišče odločilo, da je bila obtožba pravni zmazek in nejuridično izvedena, spet potlačila zadevo, dobro ime in čast škofa Rožmana in drugih, ki so bili z njim obsojeni.

ŠTUKELJ POMAGA SKUPNI KANDIDATURI ZA OI 2006

Najstarejši olimpijski zmagovalc na svetu Leon Štukelj si je prvič v sto letih v živo ogledal smučarske skoke v Planici. Obiskal je drugi dan finala svetovnega pokala v Planici, kjer so predstavili tudi skupno kandidaturo treh držav in dežel Slovenije, italijanske Furlanije Julijske krajine in avstrijske Koroške za organizacijo olimpijskih iger (OI) 2006. Štukelj poziva vso olimpijsko družino, da podpre kandidaturo. Izbor bo potekal drugače kot doslej. Najprej bo posebna 15-članska komisija med šestimi kandidati izbrala dva, med katerima bodo člani MOK 19. junija v Seulu izbrali organizatorja.

ŠUKLJE NOVI NOTRANJI MINISTER

Državni zbor je 24. marca za novega notranjega ministra imenoval dosedanjega generalnega sekretarja vlade Boruta Šukljeta. Za Šukljetovo imenovanje je glasovalo 55, proti pa 23 poslancev. Šuklje je peti notranji minister v samostojni Sloveniji in tretji iz vrst LDS. Za njegovega predhodnika in strankarskega kolega Mirka Bandlja

Največja butara na svetu

V Lenartu so postavili rekord za Guinnessovo knjigo rekordov - izdelali so butaro, ki meri skoraj 304 metre. V občini Lenart se že šest let trudijo, da bi naredili čimvečji presmec. Letošnjega so sestavljali tri mesece. Do cerkve v Voličini ga je iz Dolgih njiv prineslo kar 130 mož. Butaro so položili okrog cerkve, nato pa so ga še blagoslovili

Sedanja...

Nad. s 1. str.

mogli izpolniti, če pridejo na oblast. V Sloveniji se ničesar ne more narediti, kar ne odobrijo ali dopustijo dediči revolucije. Včasih dopustijo tudi kaj, kar jim ni v korist, zaradi videza pred svetom.

Najhujša posledica komunizma je ta, da je po mnogih desetletjih sramotnja in natočevanja v ljudeh zapustil mržnjo do krščanstva, do katoliške Cerkve kot ustanove tudi med tistimi, ki komunizem sicer odklanjajo. Mnogi enačijo vidne strukture Partije in Cerkve. Številni katoličani imajo distanco do cerkvenih struktur in odpor do družbene angažiranosti.

Grozljivo je, da po skoraj desetih letih demokracije in svobode ni v Sloveniji nikogar, ki bi kot na primer v Srbiji Simo

je bila usodna t.i. afera Vič-Holmec, s katero naj bi se poskušalo očrniti slovenske policiste med osamosvojitveno vojno.

VELIKI ČETRTEK IN PETEK V DZ

Državni zbor je s 33 glasovi proti 27 zavrnil predlog krščanskega demokrata Vincencija Demšarja, da DZ v dneh pred veliko nočjo, na veliki četrtek in na veliki petek ne bi zasedal. Poslanci so mnenja, da bi se o parlamentarnem (ne)delu dogovorili na kolegiju.

CLINTONOV OBISK V SLOVENIJI

Vlada je 25. marca imenovala odbor za pripravo obiska ameriškega predsednika Billa Clintona v Sloveniji. Vodil ga bo notranji minister Borut Šuklje, njegov namestnik pa je državni sekretar v MZZ Ernest Petrič.

Nova bitka na Kosovu

Svet pretresajo novice s Kosova. Čeprav si je ves svet prizadeval, da bi Srbi in Albanci dosegli sporazum. Srbi niso pristali nanj, ker bi tako v nekaj letih dokončno izgubili Kosovo, simbol njihove zgodovinske veličine.

Srbi so izgubili v zadnjih letih tri vojske - s Slovenijo, Hrvaško in Bosno. In sedaj bi izgubili srčiko - Kosovo. Zanje bi bilo to preveč, zato je Milošević pričel z etničnim čiščenjem Albancev. NATO pa je udaril nanj z vso silo svojih bombnikov, da ga prisili k sporazumu.

Že skoraj teden dni padajo bombe na vojaške objekte, sedaj bodo pričele padati tudi na same vojake Srbe. A Milošević je izrabil to tragedijo, da je le še povečal svojo oblast, ter pričel holokavst nad Albanci, tako da če govorijo, da bo prišel pred mednarodno sodišče zaradi zločinov proti človeštvu.

S Kosova je prebežalo že okoli 250.000 Albancev, polovico v sosednje države, polovico v gore, da si reši življenje.

Rusija, ki je prijatelj Srbije, je zagrozila Zahodu, a nič več. Pri Združenih narodih ni uspela s pritožbo, saj je večina članic Varnostnega sveta izjavilo, da je pač ta napad NATA edina možnost, da ustavijo srbski pritisk na Kosovarje. Komunistične partije po svetu in njih sopotniki so seveda podprli Miloševića. Končno ga Rusija sama skuša prepričati, naj privoli v sporazum.

Slovenija se je v Varnostnem svetu, katerega članica je, izjavila podobno kakor večina, že pred meseci pa je dala dovoljenje, da Natova leta preletavajo Slovenijo na svoji poti proti Srbiji.

Dubajević, javno priznal svoje zločine in se jih javno pokesal. Upam pa, da so vsaj mnogi, ki osebno in skrito zadoščujejo za svoje zločine, kot nekoč *Mutec Osojski* v znani Aškerčevi poeziji. Slovenska Cerkve še ni pozvala medvojnih in povojnih morilcev, da bi priznali krivdo, se skesali, opravili pokoro in po možnosti popravili krivice, ki se še morejo popraviti.

Slovenski mediji prednjačijo v svoji mržnji do Cerkve. Še vedno ponavljajo floskule iz časa revolucije, čeprav revolucije več ne omenjajo. Nekaznovano se zopet grozi s poboji tistim, ki so se revoluciji uprli ali se danes upirajo njenim posledicam. Škof Rožman je še vedno zločinec in kot tak tudi sodnijsko ponovno ovrednoten, branilci vere in demokracije še vedno narodni izdajalci. Uničevalci slovenskih življenj, ki opravljajo splave, zahtevajo za svoje početje priznanje človekove pravice, slovenski narod pa izumira.

Počasi a nevzdržno teče čas in počasi se tudi jasni na različnih področjih političnega boja. Vedno več činiteljev se nabira, ki kažejo, da neodločnost, ki je bila značilna za zsdnje mesece, ne more več dolgo živeti. Pokazalo se je, da čas sedaj že ne igra več v prid predsedniku, temveč v njegovo škodo.

NARAVNI KANDIDAT

Ena glavnih Duhaldejevih parol je bila, da je on „naravni kandidat“ za predsedniško mesto pri peronistih. S tem je skušal onemogočiti ostale tekmece. In prav v tem mu je bistveno nasprotoval Menem, ki je kot naravnega kandidata smatral samega sebe. Le on, predsednik in vodja stranke, je prvi poklican h kandidaturi. Če mu pa okoliščine (ustava in pritisk notranje in zunanje opozicije) to onemogočijo, šele potem naj stranka izvoli (najbolje po njegovem določilu) drugega kandidata.

Zadnjič smo že omenili, da je celotno zavlačevanje, od katerega si je Menem mnogo obetal, postalo usodno. Čas, ki si ga je pridobival, se je polnil z negativnimi činitelji. Med peronisti samimi je zaznati vedno manj navdušenja za tretjo (in neustavno) predsedniško dobo. Med ljudmi na sploh pa vedno večji odpor. Res je, da bi plebiscit v mestu Buenos Aires lahko pogorel zaradi relativno majhne udeležbe, a prav tako je res, da mnogo drugih činiteljev kaže na nezmožnost tretje volilne avanture.

Te dni je sodnijska volilna zbornica jasno in odločno zapisala, da je sedajni predsednik „ustavno onespособljen“, da ponovno kandidira. Rzsodba zbornice je naslovljena naravnost na peronistično stranko in izrecno prepoveduje tudi Menemovo kandidaturo na notranjih volitvah. Doslej so v menemizmu trdili, da čeprav ustava prepoveduje tretjo dobo, ne prepoveduje, da bi se predstavil na notranjih volitvah za kandidatno mesto.

Sedaj predsedniku ostane le še vrhovno sodišče. A ta tako pričakovan korak danes ne navdušje menemizma kot preed časom. Še ne dolgo tega je bil račun enostaven: končno bo vprašanje prišlo pred vrhovno sodišče, ki bo prej ali slej z običajno večino 5 proti 4 habilitiralo predsednika. Danes je jasno, da bi sodniki najraje videli, da vprašanja do njih sploh ne bi bilo (iz formalnih razlogov so vprašanje že večkrat zavrnili), a če pride, postavljajo pogoj za potrditev Menema: da vsaj vladna stranka strumno stoji za predsednikom. To je pa danes popolnoma nemogoče.

Dve točki zgovorno pričata, da se celo peronizem večinsko izreka proti Menemu: v kongresu ima „protimenemistična opozicija“ (Povezava, Duhalde in drugi) lastni kvorum in absolutno večino; v stranki so se najmočnejši guvernerji popolnoma jasno izrekli za strogo spoštovanje ustave. V takem ozračju bi odlok vrhovnega sodišča za rehabilitacijo Menema pomenil ustavno krizo, katere razplet bi bil nepredvidljiv in izid porazen. Tako se je predsednik iz „naravnega kandidata“ spremenil v izločenca.

BREZ TEKMECEV

Istočasno pa se Duhalde s hitrimi koraki povrača v to „naravnost“. Uspelo mu je pritegniti „naravnega“ Menemovega naslednika Ortego, s katerim je podpisal volilno zvezo. Reutemann v Santa Fe vedno bolj ostro trdi, da nikakor ne bo kandidiral za predsednika in sedaj dvomi celo, če bo sploh kandidiral za guvernerja. Dobro se zaveda visoke cene sodelovanja v volilni tekmi, kjer bi mu poraz zaprl prihodnje politične možnosti, ki so danes velike. Raje čaka ugodnega trenutka, čeprav se s tem izpostavlja, da do tega trenutka nikdar ne bo prišlo.

Guverner iz San Luisa, Rodriguez Saa, ni osebnost ki bi blestela na vsedravnih ravni. Nima lastne notranje struje v stranki še manj strukture, na katero bi se opiral v primeru notranjih volitev. Dejansko ga ne moremo šteti za resnega kandidata. Lahko bi mu sicer menemizem „posodil“ strukturo, v primeru da predsednik ne bi našel drugega nadomestnega kandidata, a z njim marsikateri krog niso zadovoljni.

Menemov brat Eduardo se znova kaže kot možna figura. A je zamudil preveč časa s tem odlašanjem. V volilno kampanjo bi stopil v zadnjem hipu in izgledi za uspeh bi bili zelo okrnjeni.

Drugih vidnih osebnosti pa ni, zlasti še potem, ko se je podpredsednik Ruckauf preselil na provinco kjer pri Duhaldeju kandidira za guvernerja. Funkcionarji, ki zvesto obdajajo Menema, pa so povečimoma drugovrstni politiki brez vsedravnih razsežnosti in ne pridejo v poštev.

Tako dejansko Duhalde in Ortega v tej čudni povezavi ostajata kot „naravna kandidata“ brez tekmecev na obzorju. To seveda nikakor ne gre v račune predsedniku. Poleg zadnjih poizkusov, kako prodreti s svojo kandidaturo, ima sedaj na skrbi tudi, kako čimbolj onemogočiti Duhaldeja.

Te dni sta namreč guverner in senator izvedla veliko potovanje z „vlakom upanja“ po severnih provincah in tam žela mnogo podpore. Preteklo nedeljo so tudi v provinci Tucuman imeli notranje volitve, na katerih je bil Menemov kandidat poražen, zmagal pa je kandidat te povezave med Duhaldejem in Ortogo. Korak za korakom, ped za pedjo se Duhalde bliža dokončni kandidaturi. Kljub temu, Menem še vedno upa...

KAM PELJEJO POVEZAVE

Preteklo nedeljo so imeli notranje volitve tudi radikali za določitev kandidata za podguvernerja v provinci Buenos Aires. Župan Garcia iz Vicente Lopez (nekoč sem pomotoma napisal da iz Bahie Blanca) namreč ni sprejel dogovora na vrhu in zahteval, da se po strankinih pravilih izvedejo notranje volitve. Rezultat mu ni bil naklonjen. Zmagal je Posse kar z 90% glasov. To pa je bil posredno tudi udarec za Menema, ki si je zelo prizadeval, da bi vnesel spor v radikalne vrste.

Zanimivo pa je, da je z vsem svojim nastopanjem predsednik dosegel, da je vedno boljše razmerje med Povezavo in Duhaldejem. Poleg tega, da so poslanci obeh skupin že drugič skupno nastopili v zvezi s predsednikovo tretjo kandidaturo, so se pričeli dogovarjati še o raznih drugih problemih. Tako predvidevajo skupen nastop v zadevi raziskovanja stanja veleelektrarne Yacireta. V Zbornici sami pa se govori, da bodo odstavili dosedanjega predsednika Pierrija, ki je bil postavljen s podporo Duhaldeja, pa se mu je potem izneveril in predal k Menemu.

Vsi ti stiki pa dajejo podlago tudi za nadaljnje sodelovanje, ki lahko pride do izraza v bodočem ustavnem obdobju. Zelo pozitivno bi bilo za državo, če bi med bodočo vlado in bodočo opozicijo, pa naj bi bili ene ali druge barve, obstajalo razmerje, v katerem bi bil možen kak skupen nastop in parlamentarno sodelovanje. V tem oziru je Menem s svojim vztrajanjem na kandidaturi v kratkem času dosegel nekaj, za kar bi sicer morali čakati dolgo časa.

V tem ozračju pa je v sosednji republiki Paraguay prišlo do uboja podpredsednika. Zatem je predsednik moral odstopiti in je pobegnul v Brazil. Bivši vstajniški general Oviedo pa je dobil azil v Argentini. Tragedija sosedov nas spominja na kaj podobne čase v Argentini in na zavest, da je argentinska demokracija le nekoliko bolj zrela in stabilna, za kar moramo pač biti Bogu hvaležni.

Slovenci v Argentini

Prelat Jože Škerbec 70-letnik

ratoriju. Ko se mu je odprla možnost za vstop v slovensko begunsko semenišče v San Luisu, se je pridružil slovenskim semeniščnikom in začel študirati teologijo, katero je končal - zaradi selitve semenišča v buenosairesko provinco - v Adroguaju. 20. novembra 1953 je bil v laplaški semeniški kapeli psvečen v duhovnika in bil inkardiniran v ljubljansko škofijo.

Prvo kaplansko službo je opravljal v Doloresu, potem pa v Remedios de Escalada, kjer je našel prijatelje, s katerimi se zdaj ohranja stike (1954-1959). V škofiji Lomas de Zamora je dobil faro in postal župnik (1959-1969). Tu je zavihal rokave, ker je bila fara šele v svojih začetkih in brez potrebnih sredstev: popravil je cerkev, dokončal farno dvorano, zgradil farno šolo, mislil na farno gimnazijo in še kaj. (Sedaj je v vrtcu te šole nad 300 otrok!) Istočasno je bil tudi profesor verouka na raznih srednjih šolah in vpeljal v bližnjem barakarskem naselju nedeljsko mašo, skupaj z redovnicami Hermanas Azules ustanovil ljudsko kuhinjo za otroke tega naselja ter jih pripravil na prvo sveto obhajilo.

Leta 1968 ga je msgr. Orehar povabil v Slovensko dušno pastirstvo. Povabilo je sprejel in marca 1969 postal dušni pastir slovenskih rojakov v Ramos Mejiji. Po letu 1973 pa do nekaj let nazaj je sprejel še skrb za primorske rojake v Villa Devoto. Do nedavnega je bil tudi hišni duhovnik pri redovnicah. Leta 1974 je postal urednik Duhovnega življenja, za katerega nosi odgovornost še danes, celih 25 let. Po smrti prelata dr. Alojzija Starca je bil imenovan za delegata slovenskih dušnih pastirjev v Argentini, leta 1996 pa za papeškega hišnega prelata.

30-letnemu delu ramoškega dušnega pastirja in 25-letnemu urejanju Duhovnega življenja se je zadnjih pet let pridružila še odgovornost delegata slovenskih dušnih pastirjev v Argentini, zato omenjeni jubilej zadeva vso skupnost, ki ima v prelata Škerbcu najboljšega zagovornika in požrtvovalnega sodelavca. Zato mu na tem mestu naša zahvala in prošnja, naj ga ohrani Bog pri zdravju še dolgo vrsto let!.

**BLAGOSLOVLJENE PRAZNIKE
GOSPODOVEGA VSTAJENJA
VOŠČI VSEM ROJAKOM**

ZEDINJENA SLOVENIJA

SLOVENSKI DOM CARAPACHAY

želi vsem rojakom
blagoslovljene velikonočne praznike

SLOVENSKI DOM V SAN MARTINU

vošči rojakom v tujini in domovini

blagoslovljene praznike Kristusovega vstajenja

ROJAKOM TU IN PO SVETU ŽELI
BLAGOSLOVLJENO
VELIKO NOČ

Društvo Slovenska vas

IZOBRAŽEVALNI SEMINAR ZA SLOVENSKE UČITELJE IN UČITELJICE - SLOVENIJA 1999

Popoldne je Bojana Mlinar podala misli o elementih glasbenega pouka z raznovrstnimi instrumenti.

Na predzadnji dan smo si ogledali Ljubljano: staro mesto, zgodovinske spomenike in značilnosti mesta. Nato smo imeli prosto za osebne ogleda ter za nakup knjig. Popoldne smo v kratkem času sestavili svoje skromno glasilo. Pisali smo o naših doživetjih v Sloveniji. Žal nam je zmanjkalo časa, drugače bi lahko kaj več napisali. Pri tem sta nama pomagali ge. Dragica in Mihaela.

Zadnji dan, 21. januarja smo skupaj z go. Dragico in tajnico MZZ Mihaelo Logar ovrednotili delo našega seminarja. Bili smo zadovoljni. Po kratkem odmoru pa smo imeli še tiskovno konferenco. Vodila jo je ga. Dragica s spremstvom sekretarke Mihaele Logar (MZZ) ter Melite Steiner (MŠŠ). Pozdravil nas poslanec iz Argentine Marijan Schiffrer, ki nas je navduševal, naj nadaljujemo z delom še v naprej. Prišli so iz RTV Ljubljane, Radia Slovenije, Dnevnika, Dela, Rodne grude in drugi. Pogrešali pa smo časnikarje katoliških časopisov in revij. Za uradni sprejem in zaključek seminarja so nas pogostili v hotelu Turist. Ob tej priliki je ena izmed učiteljic pozdravila in se zahvalila vsem za povabilo. Skupno smo zapeli mladinsko himno ter še druge narodne argentinske in slovenske pesmi.

Po končanem seminarju smo si organizirali zaželene obiske.

Tisto popoldne smo s skupino obiskali nadškofa Franca Rodeta v škofiji. Spremljal nas je župnik Janez Rihar, ki nam je omogočil ta obisk. Sprejel nas je nadškofov tajnik in nas prijazno popeljal v sobo, kjer smo ga počakali. Pozdravili smo ga, mu želeli veliko božjega blagoslova v tako težki nalogi in mu povedali, da ga spremljamo v molitvi. Nadškof se je pozanimal za naše delovanje v šolah ter je spraševal o življenju v Argentini. Po kratkem obisku smo se mu zahvalili, saj si je kljub obilnemu delu odmeril čas za obisk.

Naslednje jutro smo nekateri skupaj z g. Riharjem odšli v Kočevski Rog. Na poti do grobišča smo molili rožni venec. V bližini nas je križev pot vodil do velikega križa. Stopili smo iz avtomobilov. Stopinje v snegu so nam kazale pot do jame Pod Krenom, kjer ležijo naši pobiti junaki. Tam smo prižgali sveče ter zapeli pesem. Tišina nas je prevzela. Razložili so nam, kaj se je tam zgodilo. Vse povsod so bili posajeni križi in na njih napisi. Zamišljeni smo se vračali po poti, zavedajoč, kako grozno so trpeli in umrli ljudje za svoje ideale.

Vsak si je nato zaželel še nekaj dni s sorodniki. Zato smo se tokrat poslovili od naših prijateljev. S sorodniki smo obiskali prelepo Slovenijo, ki jo nepozabno nosimo v svojih srcih. Veseli ter polni novih izkušenj in doživetij smo se učitelji vračali domov.

-a-h

Učiteljska skupina na sprejemu pri nadškofu dr. Rodetu

Društvo Slovenska pristava

želi

vsem članom, prijateljem in znancem
blagoslovljene velikonočne praznike

Vesele velikonočne praznike
vsem članom in prijateljem
želi

SLOMŠKOV DOM

NAŠ DOM - SAN JUSTO

vošči vsem članom in prijateljem
srečne in blagoslovljene
VELIKONOČNE PRAZNIKE!

Gospodarski vestnik

Slovenske latinskoameriške trgovske zbornice

Jakoševi so najboljši

Vsak uspeh naših rojakov nas vse razveseli. Da, tudi ponosni smo nanj. Spominjamo se še tistega zaglavja v starih zbornikih Svobodne Slovenije, ki se je imenovalo „Slovenstvu v čast, narodu v ponos“. Tam so bili objavljeni življenjepisi Slovencev, ki so dosegli visoko raven v raznih panogah znanosti, umetnosti in tudi športa.

To mi je prihajalo na misel, ko sem se v predmestju Ramos Mejia po avenijski Rivadavia bližal avtomehaniški delavnici „Jakošev“. Pred kratkim so namreč prejeli nagra-

ponosom pripoveduje, da to opaža tudi že pri svojih otrocih. „Ima tri, štiri leta pa že hoče priti v podjetje in spoznati vse, kaj delamo. Tudi na televiziji ga najbolj zanimajo avtomobili, avtomobilске dirke in celo pri slikanicah se to vidi.“

Jakoševu podjetje se je v teh letih zelo razvilo. Od prvotnega majhnega prostora na ulici Colon 17 so potem dodali še delavnico na vogalu Rivadavije, pa na cesti Pizurno. Danes so še vedno v nenehni razmah. Stalno dokupujejo prostore. Se-

Janez Jakoš in sinovi

do kot najboljši avtomehaniško podjetje v vsej Argentini. Priznanje jim je podelila argentinska sekcija ustanove CESVI (Centro de Experimentación y Seguridad Vial - Center za eksperimentacijo in cestno varnost), ki ima svoje središče v Španiji, podružnice pa v Angliji, Franciji, Nemčiji in še številnih drugih državah. V tekmovanju za nagrado je bila avtomehanika Jakoš v zadnji fazi izbrana med 37 drugimi prvovrstnimi podjetji v vsej državi.

„Oče se je že doma posvečal mehaniki“, nam pripoveduje Marko Jakoš, „in je z delom začel takoj, ko je prišel v Argentino.“ No, danes je Janez Jakoš že zapustil automobile in motorje; opešal je in uživa zasluženi pokoj. Delo pa nadaljujejo sinovi, katere je znal pritegniti k svoji obrti. Res tipičen primer, ko veselje in znanje v nekem delu prehaja iz roda v rod. „Bili smo stari osem, deset let, pa smo že hodili v 'taller' pomagat očetu. Danes smo res veseli in ponosni nad tem priznanjem, a povedati je treba, da je največ zasluge očetove, ki je to delo začel in ki nas je naučil poleg stroke predvsem vestnosti in odgovornosti in nam nenehno dajal zgled delavnosti.“

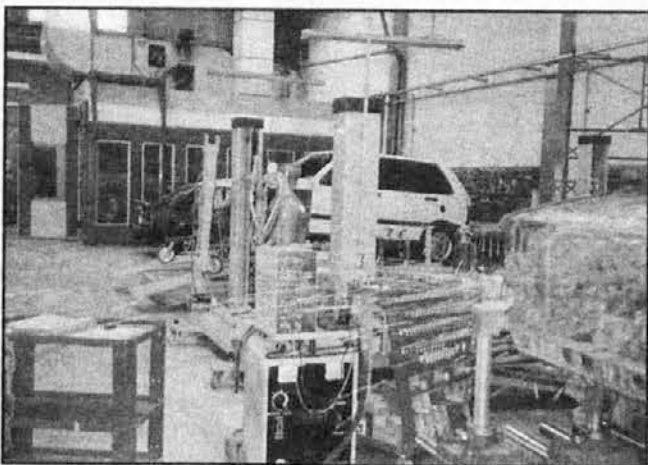
Od štirih bratov so se kar trije, Inž. Niko, Marjan in Marko posvetili očetovi stroki (le dr. Peter se je nagnil k medicini). In to se bo še nadaljevalo. Marko nekam s

daj je v polnem teku priprava popolnoma novega obrata kjer bodo v dveh nadstropjih na površini 3000 kvadratnih metrov osredotočili vse, kar se tiče popravil ogródja in barvanja. Tam bodo imeli tudi poseben laboratorij za barve. Ni treba še izrecno poudariti, da bo vse opremljeno s stroji zadnje generacije tehnoloških napredkov.

„Razvoj tehnologije je neverjeten“, razlaga Marko. Danes, če nimate posebnega kompjuterja, ki vam ga morajo dostaviti proizvajalci za vsak model posebej, določene motorja niti vžgati ne morete.“ Računalništvo je res globoko poseglo v mehaniko in ji vedno bolj vlada. To je razvidno tudi iz strojev, ki jih Marko razkazuje in s katerimi je prostor kar natrpan. Hidravlični elevatorji, elektronski diganozni stroji, peči za barvanje, aparati za suho brusenje, sušilci s podrdečim sevanjem: vse to, kar je za navadnega zemljana španska vas, je za Jakoše vsakdanja beseda.

„Tak hiter razvoj se je začel pred kakimi desetimi leti. Takrat sicer še ni bilo tako nujno, da ste imeli pripomoček kompjuterjev. A tisti, ki so gledali nekoliko dalj v bodočnost, so se začeli pripravljati na te spremembe in ti so danes trdni. Kdor pa je zamudil priložnost, danes že nima veliko dela, že zaostaja.“

Da so osodobljeni kar zadeva tehnologije, se bratje Jakoš udeležujejo dvoletnih razstav v ZDA („prej smo hodili sami in smo bili edini iz Argentine; sedaj se udeležujemo v sklopu CESVI“), pa tudi v Italiji, Nemčiji in Braziliji. „Tja še vedno hodimo sami, na lastno roko. Vsebinsko razstav je različna. Kar se tehnologije tiče, je treba upoštevati bolj evropsko smer. Od Amerike pa se naučimo več kar se tiče postrežbe. Vedno bolj važno je ne le kako avto popraviš, temveč kako stranki postrežeš.“

Jakoševa delavnica

Pogovor z gostom Koršičem

V Argentino je z ženo Jolando (imata tri otroke in enega vnuka) pripotoval tudi Hadrijan Koršič, gospodarstvenik in župan v Števerjanu. Z dr. Bernardom Špacapanom sta nam približala Gorico in goriško življenje. Med posebnostmi, ki jih g. Koršič rad pripomni, je ta, da je bil Števerjan med leti 1945 in 1989 edina slovenska občina z demokratično izvoljeno oblastjo.

Koliko časa ste že župan v Števerjanu?

HK: Od leta 1995. Pred tem - od leta 1965 - pa sem bil občinski svetovalec, načelnik svetovalske skupine večine, opozicije in potem župan.

Ste tudi predsednik gorske skupnosti.

HK: To je ustanova, lokalna uprava manjših občin v goratih predelih, ki naj bi imela predvsem nalogo, da oskrbuje in izboljša socialni in ekonomski položaj goratih predelov. Ker je običajno znano in poznano, da so gorati predeli malo Bogu za hrbtom in imajo tudi težave - življenje samo je dražje, gradnja je dražja -, zato tudi Evropska skupnost namenja, posebno za kmetijstvo, dodatna finančna sredstva, da podpira kmetijstvo v teh goratih predelih. In tukaj gre ne samo za gospodarski del, ampak tudi za infrastrukturo in vse, kar je s tem zvezano. Jasno je, da majhne občine, kot so naša (ki ima 850 duš), - ali na primer v Benečiji občina Dreka, ki ima 250 duš, - potrebujejo neko ustanovo, ki skrbi, da ne samo zadrži doma prebivalce, ampak celo nagovalja oziroma ustvarja pogoje, da se vračajo. V našem primeru briška gorska skupnost zapopade sedem briških občin in ima sedež v Krminu.

V čem se Števerjan odraža? Mi poznamo predvsem vsakoletni festival.

HK: Števerjan se prepozna v vsakdanjem življenju, predvsem na gospodarskem, brez dvoma kmetijskem področju (predvsem vinogradništvo), je pa tudi turistična točka. Nenazadnje pa z izredno živalnim kulturnim življenjem. Imamo dve društvi: Slovensko katoliško prosvetno društvo Francišek Borgia Sedej in Briški grič (kot vsi dobri Slovenci moramo normalno imeti dvojčka...) V sklopu društva Sedej imamo mešani pevski zbor z okoli 50, večinoma mlajših članov, ki je izredno dejaven in je celo lansko leto na meddržavnem tekmovanju v Vittorio Veneto dobil prvo nagrado v prepevanju folklornih pesmi (doberdopski pevski zbor Hrast pa je dobil prvo nagrado na istem tekmovanju za polifonijo). Društvo Sedej organizira največjo manifes-

Seveda, da podjetje lahko deluje in še prejema najvišja priznanja, je potrebno zelo usposobljeno osebje. „Ves naš personal - razlaga Marko - obiskuje tečaje, ki jih organizira CESVI. Od časa do časa, ko pride kaj tuj ekspert, se tudi prizadevamo, da jim omogočimo udeležbo in izpopolnjevanje, da se kaj naučimo, ker moramo biti vsi prvovrstni.“

Tudi načrtov za prihodnost ne manjka. Po pogonu v tek novega veleobrata bodo prostori na vogalu Rivadavije posvečeni izključno mehaniki znamke Rover. Nasprotno bo prodajalna iste firme (podjetje se bo torej vrglo tudi v prodajo ali „concesionario“), na cesti Colon pa bodo vse storitve za znamke Mitsubishi.

Razvoj se torej nadaljuje, nadaljnjim izzivom in gotovo tudi nadaljnjim priznanjem naproti. Podjetje, ki se je začelo s skromnostjo in pridnostjo, se je povzpelo na najvišjo raven v državi. Da, tudi v tem primeru nam vsem „v čast in ponos“.

-e.-t-

tacijo: zamejski festival narodnozabavne glasne - letošnji bo že 29. Nanj se prijavi po 20 in celo 40 ansamblov. In za mnoge ansamble je bil to odskočna deska, kot je brez dvoma tudi Ptujski festival. Mladinski zbor, dramsko društvo, nekaj športa - predvsem odbojka (naši mladi izredno delujejo v sklopu društva Olympia v Gorici), vsa ta dejavnost se razvija v domu Sedej, ki je v župnijski lasti. - Druga stran, Briški grič, ima tudi lastno dvoranico, ima moški zbor, ki deluje v sodelovanju s pevci s Podgore, (tako da se danes imenuje Moški pevski zbor Briški grič - Paglavac, Podgora) in od prilike do prilike priredijo tam tudi kakšno predstavitev: Prešernovo proslavo, kake razstave ali kaj podobnega. Razlika med enim in drugim je, da brez dvoma društvo Sedej prireja več lastnega.

Zakaj ima stranka Slovenska skupnost toliko moči v Števerjanu?

HK: Zato, ker so se takoj po drugi svetovni vojni organizirali v Kmečko ljudsko zvezo, in ker je to bila predvsem kmečka vas, so se skoraj vsi ukvarjali s kmetijstvom, smo vsi otroci kmečkih družin in to hočeš-nočeš pusti sled.

Števerjan je bil za časa fašizma med obema vojnima tarča fašistov. Na žalost je marsikateri domačin soglašal s to ideologijo. Ampak zakristija je imela vedno moč in tudi dala svoje sadove, da je ta zavest ostala. Števerjan je med vojno dal svoje žrtve: na spomeniku pred cerkvijo je kar 70 domačinov zapisanih. Značilno je tudi to, da je verjetno edini spomenik na vsem slovenske ozemlju, ki da priznanje tem, ki so bili v koncentracijskih taboriščih ali bili ustreljeni doma od Nemcev, ali kot talci, ali kakorkoli in da ni bilo oznake, da je to bila ideološka bitka. Ker je bil odpor proti fašizmu predvsem narodnostni odpor. Zato števerjanski spomenik tudi nima (rdeče) zvezde.

Kolikor vam pač politika dopušča, s čim se osebno ukvarjate?

HK: V kolikor mi dovoljujejo obveznosti stranke, javnega upravitelja (med drugimi na občini, pri gorski skupnosti; do lanskega leta sem bil tudi 12 let podpredsednik trgovske zbornice v Gorici) in še kaj drugega (v škofijskem odboru za gospodarske zadeve), mi je gospodarstvo že zlezlo malo pod kožo. Pred 39 leti sem začel s potrebom za kruhom v Vidmu na tujem področju delovati kot prodajalec gradbene mehanizacije in to smo potem razvili in dodali še kmetijsko mehanizacijo, potem kamione, prevozna sredstva, tovornjake Iveco v sklopu Fiat. Gospodarski delokrog je predvsem Furlanija-Juljska krajina, bivša Jugoslavija od Nove Gorice pa do Đevdelije.

Hvala za pogovor!

Pogovarjal se je Gregor Batagelj

PRIČEVANJE O TISOČLETJU SLOVENSKEGA RIBIŠTVA V TRŽAŠKEM ZALIVU

„Nedopustno zgodovinsko pozabo“ današnjih Slovencev o lastni tisočletni ribiški tradiciji v zaledju Tržaškega zaliva, na obali med Trstom in Timavo, o ribiški inventivnosti prednikov in njihovi, do danes ohranjeni bogati predmetni zapuščini, naj bi „zapolnila“ razstava v Slovenskem etnografskem muzeju, naslovljena **Vonj po morju**. Postavitev razstave je delo kustodirne Polone Sketelj, njen temelj pa je zbirka predmetov in dokumentov, ki jih je prizadevno zbiral poznavalec ribištva in pomorskih ved kapitan Bruno Volpi Lisjak.

Razstava brez nepotrebnega dodatnega pojasnjevanja priča in opozarja o dvojem: „Slovenci smo imeli celih tisoč let nepretrgoma, vse od svoje naselitve, svoje morje tu, na Tržaškem“.

V okviru zgodovinsko-etnografske razstave, postavljene v še nepreobnovljeni stavbi Slovenskega etnografskega muzeja, sicer ne bo mogoče videti izvirnega „kronskega dokaza“ - čupe, sedemmetrskega ribiškega čolna, drevaka (iztesanega iz celega debla hoje), v kakršnem so stoletja iz Križa, Nabrežine, Barkovelj in drugih vasi prav slovenski ribiči odhajali na morje. Tudi v evropskih razsežnostih izjemni eksponat je še v depozitu Slovenskega etnografskega muzeja in čaka na ureditev primernih razstavnih prostorov. A dovolj nazoren vtis naredi že nekaj manjša rekonstrukcija, lani izdelana in „preverjena“ tudi na morju.

Zgodovinski del razstave, predstavljen z 20 fotografijami in 60 dokumenti - najstarejši datira iz leta 1584 - na panojih med drugim priča o edinstvenem slovenskem načinu lova na tuno pred letom 1835

in po njem, ko so usahnili ribolovni privilegiji fevdalcev; da je bila čupa, sicer primitivno plovilo, v uporabi nepretrgoma od slovenske naselitve na obali do konca druge svetovne vojne; da je bila ribiška zadruška sv. Križ, ki je združevala slovenske ribiče vseh obalnih vasi, včlanjena v Združeno zvezo v Ljubljani; o vztrajnem prizadevanju oblasti v obdobju italijanske kraljevine, da bi slovenske ribiče pregnali z morja in s tega območja, med drugim tako, da jim niso podeljevale ribiških dovoljenj - zgolj zaradi njihove narodnosti itd.

Etnološki del razstave sestavlja 50 eksponatov. Med njimi so poleg najstarejših znanih fotografij ribiča v Čadežu (iz leta 1887), tunolova na začetku stoletja v Dragi pod Nabrežino ter posnetka prepolnega Krškega pristanišča v letu 1929, še trije modeli značilnih plovil, restavrirana, zadnja ohranjena slovenska „ščifa“ (krajši in plitvejši čoln, ki spominja na jezerskega), več različnih vrst mrež (malajda, guževenca) in vrš (za jastoge, sipe), „grablje“ za nabiranje manjših školjk, „kleščice“ za lov leščurjev itd.

Naši predniki so prišli do morja v širšem Tržaškem zalivu približno v 8. stoletju in po porazu Avarov (leta 796) tu ostali glavni prebivalci. Frankovska država jim je dovolila naselitev na t.i. pustotah, obalni pas pa so naselili od Savudrije vse do ustja Soče. Na istrski strani jim prebivalci romanskega porekla, ki so živeli v utrjenih mestecih Piran, Izola, Milje idr., niso dovolili do morja in s tem do ribištva.

Na kraški, manj rodovitni obali so naselbine ustanovili Slovenci. Zunaj obzida-

nega Trsta so tako nastala naselja. Dostop do obale je bil tu prost in tako so se Slovenci lahko ukvarjali in preživljali tudi z ribištvo. Velja omeniti značilnost obale med Trstom in Devinom, ki je vplivala na značilnosti njihovega ribištva; kraški rob se z višine okoli 300 metrov dokaj strmo spušča proti morju, obala pa nima večjih plaž in ne ponuja naravnih zaklonišč. Še danes je tako ohranjenih nekaj povezovalnih poti med vasi na kraškem robu in obalo - tisto od Nabrežine k morju so nedavno obnovili.

Domnevajo, da so se Slovenci začeli ukvarjati z ribištvo že pred začetkom drugega tisočletja, prvo omembo o tem v pisnih virih pa je najti v urbarjih Devinske gosposke v 15. stoletju. Navajanje lova na tuno z imeni slovenskih ribičev se pojavi v letu 1552 v listinah o ribiških sporih z mestom Trst.

Slovensko ribištvo je dobilo velik razmah po ustanovitvi osrednje pomorske vlade v Trstu leta 1850, kajti ena od njenih nalog je bila povečati ribolov na Avstroogorskem. Po izgradnji pristanov v Barkovljah, Čadežu in Križu so preproste čupe začele izpodrivati modernejša ribiška plovila, primernejša za lov na odprtem morju z večjimi mrežami.

O velikem številu slovenskih ribičev in družin ter o tem, da je bil to za Slovence v obdobju več kot pol stoletja pomemben način preživljanja in gospodarjenja, priča že podatek, da je bilo na tem območju med letoma 1885 in 1923 uradno vpisanih 456 slovenskih plovil.

V obdobju fašizma med obema sveto-

voma vojnoma ter italijanske okupacije so slovenski ribiči uspešno kljubovali načrtnemu uničevanju ribištva. Šele demokratični Italiji je uspelo onesposobiti slovensko tisočletno delovanje na morju in spremeniti neskaljeno etnično stanje slovenske obale z načrtnim priseljivanjem istrskih optantov v dotlej slovenske obalne vasi.

Tudi čupa, izjemen in na srečo ohranjen etnografski in zgodovinski spomenik slovenskega ribištva, ima svojo zanimivo zgodbo. Po drugi svetovni vojni sta ostali samo še dve, prva v nabrežinskem bregu, druga pa v kriškem pristanu; v obeh so ribiči „barvali“ svoje mreže (pravzaprav so jih - narejene iz konopljin ali bombažnih niti - impregnirali, tako da so jih najprej kuhali v mešanici vode in zdrobljene borove skorje, bogate smole, v čupi pa namakali in ohlajali). Predzadnja čupa, čupa Lisa, je po smrti kupca, tržaškega zbiratelja starin, razpadla v nekem tamkajšnjem skladišču.

Čupa Marija, dolga sedem metrov, z razsežnim prečnim drogom, nosilcem in opornikom vesel, je primerek staroveškega ribiškega drevaka, s kakršnimi so se stoletja podajali na morje slovenski ribiči iz vasi od Trsta do Timave. Iztesana je iz enega samega kosa hoje, kupljenega v okolici Pivke. Izdelal jo je Janez Caharija, po domače Babčev, rojen leta 1864. V Nabrežini je služila namenu do leta 1942, nato so v njej namakali mreže. Preden so jo prepeljali v Ljubljano, so jo na morju ne le fotografirali, ampak tudi posneli na filmski trak; ta film je še vedno v beograjskem arhivu nekdanjega Zvezda filma. Čupa Marija pa čaka v muzejskem depozitu v Škofji Loki, „da bo zaplula v zgodbo o življenju slovenskih ribičev ob morju, ter da bo v novih muzejskih prostorih postala pomemben del stalne razstave Slovenskega etnografskega muzeja“.

Po STA

SVETOVNI POKAL V SMUČARSKIH SKOKIH

Na zadnji preizkušnji letošnje sezone v smučarskih skokih v Planici je zmagal Japonec Noriaki Kasai (398,1 točk; poleta 196,5/214,0 m). Drugi je bil njegov rojak Hideharu Mijahira (390,0; 190,5/212,0 m), tretji pa zmagovalac skupnega seštevka svetovnega pokala, Nemeč Martin Schmitt (386,9; 196,0/203,5 m).

Na zadnji letošnji tekmi so točke osvojili trije od štirih slovenskih skakalcev. Primož Peterka je bil 14. (327,3; 176,0/179,5 m), Miha Rihtar 19. (303,8; 174,0/160,0 m), Urban Franc pa 27. (279,3; 155,5/161,0).

Prejšnji dan - v soboto - je petdeset tisoč gledalcev na drugi tekmi finala letošnjega svetovnega pokala v smučarskih skokih videlo nov najdaljši polet v zgodovini: Norvežan Tommy Ingebrigtsen je v kvalifikacijah dosegel 219,5 metra in s tem izboljšal dosežek, ki ga je v petek dosegel Nemeč Martin Schmitt (214,5 m).

Schmitt je v petek z dvema najdaljšima poletoma v zgodovini skokov na finalu svetovnega pokala v Planici dosegel deseto zmago v sezoni. V prvi seriji je pri 219 metrih padel v izteku, v drugi seriji pa je z

214,5 metri izboljšal neuradni svetovni rekord v smučarskih skokih, ki pa je veljal le en dan. „Neverjetno, Ingebrigtsen je skočil tako lahkotno, kot da bi s pručke stopil na tla,“ je lep rekordni polet opisal tehnični koordinator nordijskih disciplin Luka Koprivšek.

Ves konec tedna so si sledile serije skokov, na katerih so prva mesta odnesli: v petek Nemeč Martin Schmitt, v soboto Hideharu Mijahira (Japonska) kar dvakrat in - kot rečeno - v nedeljo Japonec Noriaki Kasai.

Lestvica skupnega seštevka svetovnega pokala (29 tekem) je sledeča: 1. Martin Schmitt (Nem) 1753 točk; 2. Janne Ahonen (Fin) 1695; 3. Noriaki Kasai (Jap) 1598; 4. Kazujoši Funaki (Jap) 1589; 5. Hideharu Mijahira (Jap) 935; 6. Sven Hannawald (Nem) 896; 7. Andreas Widhoelzl (Avt) 833; 8. Stefan Horngacher (Avt) 813; 9. Masahiko Harada (Jap) 720 in 10. Dieter Thoma (Nem) 555.

Najboljši Slovenec je na 24. mestu: Peter Žonta, 212 točk. Sledijo mu: 27. Primož Peterka, 192; 56. Damjan Fras, 34; 62. Urban Franc, 26; 66. Miha Rihtar, 22; 80. Blaž Vrhovnik, 9; 84. Primož Zupan Urh, 8; 87. Jure Radelj, 7; 91. Bine Norčič, 5 in 97. Milan Živic, 3 točke. (Skupaj 101 tekmovalcev s točkami).

V lestvici za pokal narodov (30 tekem) pa je taka zasedba: 1. Japonska 6201 točk; 2. Nemčija 4394; 3. Avstrija 3586; 4. Norveška 2494; 5. Finska 2456; 6. Slovenija 598; 7. Češka 547; 8. Francija 500; 9. Švica 291 in 10. Italija 199.

Smučarski skoki niso mačje solze, varnost ponesrečenega skoka pa potencira veter. To je okusil ruski skakalec Valerij Kobeljev, ki je hudo padel na kvalifikacijskem poletu v četrtek popoldne in je bil v komi na intenzivnem oddelku ljubljanskega Kliničnega centra. Zaradi poškodb glave in hudega pretresa možgan je bil Kobeljev priključen na aparate, ki ga ohranjajo pri

življenju. V petek so opravili dva pregleda glave in niso odkrili nobenega strdka ali kakšne druge nepravilnosti. Ves konec tedna je bil v nezavesti, vendar se je njegovo zdravstveno stanje izboljšalo. Njegovo možganske funkcije so se skoraj normalizirale in v ponedeljek so odklopili aparate, ki so mu pomagale pri dihanju.

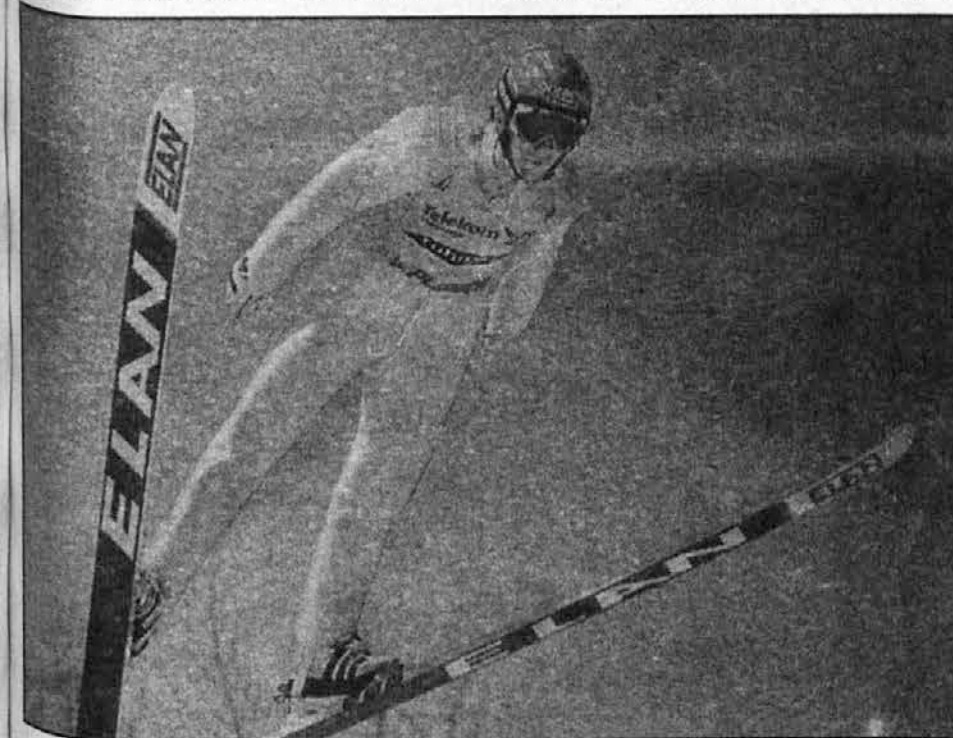
Na finalu svetovnega pokala v smučarskih skokih in poletih v Planici je Slovenija imela pravico do t.i. nacionalnega paketa na dveh tekmah. Skakali so tekmovalci s točkami za svetovni pokal ter nato tisti, ki so bili najboljši v celinskem pokalu: Peter Žonta, Primož Peterka, Damjan Fras, Jure Radelj, Urban Franc, Bine Norčič (sin Bogdana Norčiča), Milan Živic, Robi Kranjec,

Blaž Vrhovnik, Miha Rihtar, Grega Lang, Rolando Kaligar, Robi Meglič in Matej Hribar. Predskakalci so bili slovenski rekorder Goran Janus (205,5 metra, 1997 v Planici), Matija Stegnar, Jure Jerman, Primož Delavec, Marko Bogataj, Grega Merhar in Uroš Peterka.

Od vseh sta se Peterka in Rihtar najboljše odrezala in se končno uvrstila med prvih dvajset. Ostali se - razen Franca, Radelja in Megliča - niso uvrščali v finale.

Za zadnjo tekmo so določili, da so skakali Peterka, Franc, Rihtar in Fras. V finalno serijo so se uvrstili vsi trije slovenski tekmovalci. Primož Peterka je bil 13. (176,0 m, 163,2), Miha Rihtar 16. (174,0 m, 161,3), Nad. na 6. str.

Primož Peterka med poletom

REZI LOZAR MARINŠEK

KOSTANJEVIŠKI PLEBISCIT

Ne vem, če veste, da je bila še v rimskih dobi na polotoku Krke naselbina in naj še omenim, da je bila večja kot danes, saj je imela celo svojo kovnico denarja. Pa je nastal požar, lep del mesteca uničil in tako je za dolgo dobo ostalo le tisto, kar se je tiščalo reke Krke. Prebivalci, največ kmetje, so imeli svoja posestva zunaj kot v Globočicah, Gadovi peči in drugje. Živino so imeli v hlevih pri hišah, krave, prašiče in drugo. Zaradi ugodne lege so Rimljani izkopali umetni rokav, ki je polotok spremenil v otok — z enako širino in globino, tako, da ni bilo opaziti nobene spremembe.

Učitelj, ki je zelo ljubil zgodovino, je višjemu razredu naprej razpredal svojo znanje. Še tam, pred Rimljani so gospodovali Kelti, ne ve se pa, kako so je takrat kraj imenoval. Nekako podobno kot Castel, zato so ga pozneje Rimljani poimenovali Castagneum in za časa Oktaviana Avgusta so ta rimski tabor močno utrdili. Bila sta dva pridvižna mostova, ali reka Krka je že takrat imela plitvo strugo in zato so že takrat ob vsakem večjem deževju nastopile poplave — po mestecu in zunaj njega.

Iz Castagneum se je ime počasi spremenilo v Kostanjevico ali kar tudi Dolenjske Benetke.

Pa naj prepustim zgodovinsko plat tistemu, ki ga to zanima, in se osredotočim na tisti čas, to je na leto 1941, ko je mestece imelo svojo občino, lekarno, osemletno ljudsko šolo, banovinskega zdravnika, dva duhovnika, nekaj trgovin in se je razvilo tudi izven otoka. Kilometer stran, pod Opatovo goro, v „gradu“, to je bivšem cistercijskem samostanu, pa je bilo okrožno sodišče z zapori za kratke kazni, notariat, uprava državne tržnice in drevesnice in gozdno pisarno, ki je vodila vse obširno ozemlje okoli grada in na Opatovi gori, pa tudi vinarska zadruga. Kmetje so pripeljali polne vozove grozdja, tako da niso sami doma vse popili, kar so ga pridelali. Na Opatovi gori je stala še iz avstrijskih časov narejena žičnica, po kateri so spuščali v dolino metrska polena. V gori so sekali les najeti domačini pa tudi Uskoki, divji rod, ki je živel na Gorjancih. Inženir, vodja gozdne pisarne, je vedno bil takrat tam, ko so sekali drevje in potem debela razrezali na metrska polena. Nikdar pa ni šel med nje brez puške in zvestega ovčjaka. Po potrebi so debela spuščali v dolino po drčah in kadar si zaslišal klice: „alo, lop, lop“, si že vedel, da se moraš ogibati drč, pa tudi

Nad. s 5. str.

Urban Franc pa 29. (155,5 m, 135,6). Damjan Fras se ni uvrstil na tekmo. In na zadnji letošnji tekmi so točke osvojili vsi trije. Primož Peterka je bil 14. (327,3), Miha Rihtar 19. (303,8), Urban Franc pa 27. (279,3).

Letos je v Planici bil kar dvakrat izboljšan svetovni rekord v smučarskih skokih. Najprej je Martin Schmitt skočil 214,5 metrov, nato pa Tommy Ingebrigtsen 219,5 m. Tem rezultatom pravijo neuradni, ker so bili doseženi med kvalifikacijskimi skoki. Sicer pa ima planiška skakalnica velikanka (zdaj ji pravijo kar letalnica) monopol nad rekordi že od leta 1985.

Slovenci imamo le enega svetovnega rekorderja v smučarskih skokih. To je Jože Šlibar, ki je leta 1961 v Oberstdorfu takrat vse prekosil in skočil 141 metrov.

„Na letošnjem finalu svetovnega pokala nisem sposoben izboljšati slovenskega rekorda (205,5 m). Moji skoki tehnično niso dovršeni,“ je dejal najboljši Slovenec na drugi tekmi finala Peterka, ki je poleg rekorderja Gorana Janusa doslej edini Slovenec s preko 200 metri (203 m leta 1997).

opornic, preko katerih so spuščali vagončke s poleni. Zgodilo se je, da se je kakšno utrgalo, pa čeprav je bilo privezano. Po državnem naročilu je gozdna uprava izsekavala les, pa sadila tudi nove sadike.

V nesrečnem letu 1941 in še bolj žalostni veliki noči, ko so Nemci napadli Jugoslavijo in jo tudi hitro premagali, je tudi Kostanjevica občutila nove razmere. Na veliki petek so ljudje v joku pritekli iz cerkve in glasno tarnali, da je vojska. Že prvega aprila je šola morala izprazniti svoje pritličje za prvo pomoč sodišču iz grada. Tudi vsi drugi, pisarne in uradniške družine, ki so tam živele, so v 24 urah morali zapustiti grad in si najti zasilna stanovanja. Grad je zasedla jugoslovanska vojska. Na veliko soboto so nemške motorizirane čete zasedle Kostanjevico in med drugim ukazale, da se mora občini izročiti vse radioapare, pisalne stroje in predvsem orožje. Jugoslovanska vojska, ki je grad zapustila, se je v neredu skrivaj umikala in prav takrat se je mama, takrat srednjih let, z ročno torbico podala na občino, kjer je začudenim Nemcem izročila kar dva samokresa, enega starega, ki ga nisem niti poznala, in drugega, ki je bil skoraj nov Browning, ki ga je oče jemal s seboj ob naših izletih v Opatovo goro. Kakor je bil izredno dober do ljudi, „do naroda“ kot so rekli, je le imel svoje sovražnike. To so bili vsi tisti, ki so morali prestati kratko kazen v „arestu“, tatovi, pijanci, prepepači in so seveda vso krivdo metali nanj. Ko smo bili nekoč na gozdni jasi, se je zaslišal iz gozda grozeč klic: „Sudac, pazi, ako nečeš, da te ubijem“. Takrat je oče kupil Browning, vendar se mi zdi, da bolj sebi v korajžo kot drugim v strah.

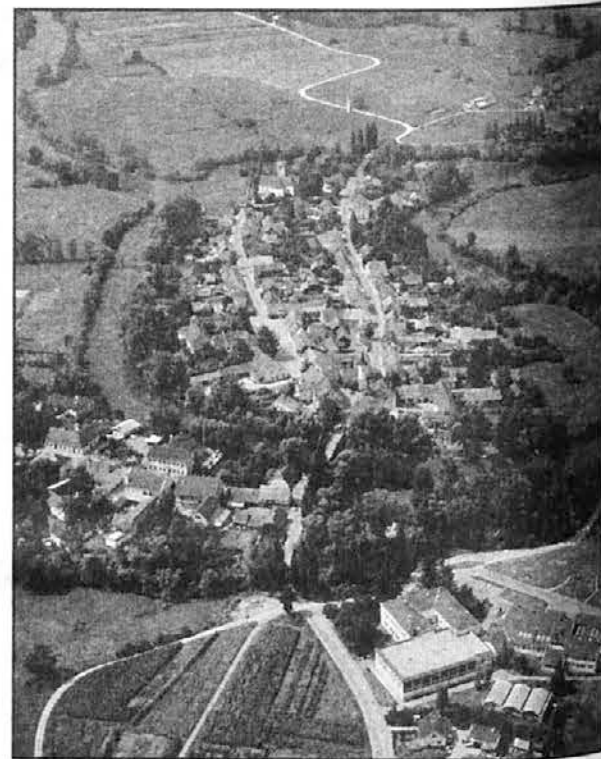
Kot rečeno, so Nemci zasedli mestece, ker pa se Nemci nikoli niso z Italijani konkretno pogodili glede meje, so ga hoteli imeti oboji. Kostanjeviški župan se je z družino umaknil, njegovo mesto pa je brez ceremonij zasedel nemčur Gatsch in ponosno hodil po otoku in naenkrat pozabil, da je v resnici starega kostanjeviška rodu, in je najraje govoril le nemško. Stari „purgarji“ so se mu po nemško klanjali in milostno jim je odgovarjal. Naenkrat so vse mestece preplavile hitlerjanske zastave in prav kosali so se, kdo in katera bo večja. Naj še omenim, da so tiste zastave visele v dežju in soncu, vse do junija, ko je mestece nazadnje le pripadlo Italiji. Gatsch je seveda vedel, kako Lahi pritiskajo in silijo sem, zato so sklenili narediti plebiscit. Naj „narod“ sam odloči, katerega hoče, Laha ali Nemca.

Že dopoldne je edini mestni policaj bobnal po cestah in vpil: „Alo, ljudje, vsi na plac!“, to naj bi bil prostor pred pošto, cerkvico sv. Miklavža, pa seveda Gatschevo trgovino z mešanim blagom. Začuden in radovedni so vsi tekli tja, seveda naju z bratcem ni manjkalo. Župan in njegovi pomagači so privlekli velik zabo, nanj je zlezal župan, ob zaboju pa je na eni strani stal nemški vojak in na drugi italijanski. Župan je z mogočnim glasom pričel, kako da smo lahko srečni, da smo se rešili tisočletne sužnosti (!) in da bomo od zdaj naprej pripadali mogočnemu nemškemu rajhu! Okoli zaboja so stali njegovi pivski bratci, zadaj pa mi, uboga raja. Eden od pivcev se je ves čas zadiral: „Heil Hitler!“, pa „Gor z Gatschem!“ in drugi so ga posnemali. Ko so za hip obmolknili, je župan nadaljeval: „Kaj ni res, da od nas nihče ne mara Lahe, te makaronarje in polentarje?“, - „Dol z Lahi!“, se je spet zadril njegov pristaš in vsa družbica mu ju še sledila. Župan se je smehljaj in srečen poudarjal: „Kakor vidim, smo si edini!“ Zlezal je z zaboja, se

teatralno postavil pred Italijana in mu slovesno izjavil: „Premagani ste!“ Navdušeni kriki in „Heil Hitler“ so spet odmevali po trgu. Italijan pa, ki ničesar ni razumel, je le ponavljal: „Come, come...?“ „Zdaj pa vsi pit“, se je domislil eden izmed žejnih in res, sodček je bi že pripravljen. Ljudje so se razšli, bratec bi se kmalu razpočil od smeha in tako se je končal srečni plebiscit. Tako je mestece padlo v nemške roke. Poleg zastav so se tudi po zidovih pojavili lepaki, na katerih je bil narisana mož z ženo in otrokom v naročju. Spodaj pa je pisalo: „Das Unterland ist wieder frei, dank Adolf Hitler“. Narod, ki besedila ni razumel, je gledal le sliko in v čisti dolenjščini presojal: „Lej, lej, to pa je Hitler, pa žensko in deteta ima!“

Nemci so otočane pustili pri miru, na drugi strani Krke v Zasavju pa so naše ljudi prav kmalu začeli seliti v rajh. Kočevarje pa na to ozemlje. Nekateri hiše so spremenili v hleve, sploh so vse uničevali, kar se je dalo.

Mama, ki je takoj po praznikih večje poslala nazaj v Ljubljano, se je trudila, da bi dobila dovoljenje za preselitev cele družine. Hodila je v Krško in Brežice, pa nič. Kako so bili Slovenci navdušeni nad Nemci, saj so se stari spominjali rajne Avstrije, poudarjali, kakšen red je bil v državi, pridni, delavni ljudje. Naša stara mlekarica je prišla k nam prenavdušena,

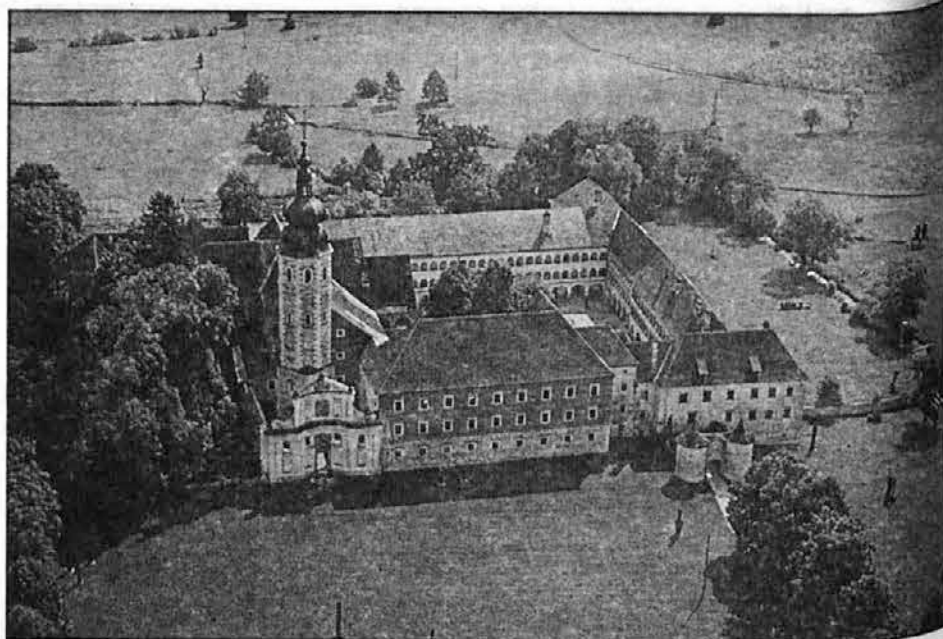

Kostanjevica na Krki

kakšno rajsko petje je slišala na cesti proti Opatovi gori. Bila je nemška četa, ki je vsako jutro tam korakala in pela.

Neko dopoldne, že v pričetku junija, pa se je izza ovinka prikazala dolga in prašna kolona Italijanov. Le ti so končno Nemce prepričali, da otok njim pripada. Minila je Gatscheva slava, ljudje so pobrali zastave raz streh, življenje pa je šlo svojo pot. Italijani so nam hitro izstavili dovoljenje za preselitev in tako se je tudi nam pričelo drugačno življenje.

Naj prevedem nemški stavek: Spodnje dežele (Dolenjska in drugo) so spet proste, hvala (zahvala) Adolfu Hitlerju.

Grad pri Kostanjevici z umetniškimi in muzejskimi zbirkami

Škofjeloški pasijon

Škofja Loka Sončno popoldne cvetne nedelje je bilo naklonjeno ambicioznim in prizadevnim organizatorjem, izvajalcem in prvim gledalcem premišljeno zasnovane in skrbno izvedene ambientalne rekonstrukcije najstarejšega ohranjenega gledališkega besedila v slovenskem jeziku.

Premiero škofjeloškega pasijona, ki ga je 1921. leta zapisal kapucin oče Romuald (Lovrenc Marušič, 1676-1748) in so ga tu izvajali v velikonočnem času še v prvi polovici 18. stoletja, si je več tisoč obiskovalcev lahko ogledalo ob sončni svetlobi na štirih prizoriščih v starem mestnem jedru. Mimo mirujočega občinstva se je na način kot pred nekaj sto leti na posebnih odrih (mostovih), nosilih, vozovih in konjih zvrstilo več kot 600 skrbno kostumiranih igral-

cev, pevcev in glasbenikov iz okoliških vasi, ki so v slabih dveh urah dogajanja odigrali 20 svetopisemskih prizorov. V prvi sapi je mogoče zapisati, da je režiserju s številnimi sodelavci uspelo ustvariti nenavadno širokopotezen in celostno domišljen avtentičen ljudski gledališki spektakel, ki spoštljivo in z znanjem oživlja pozabljeno literarno, jezikovno, gledališko, duhovno in splošno kulturno dediščino.

Malo manj gledalcev, a še vedno nad pričakovanji, se je zbralo tudi na večerni ponovitvi predstave. Ljudje so vidno zadovoljni odhajali s prizorišča. Predvidena sobotna premiera je zaradi slabega vremena prestavljena na soboto 10. aprila. Pač pa bodo v velikem tednu prikazali še nekaj predstav.

Novice iz Slovenije

Pisali smo pred 50 leti...

LJUBLJANA - Slovensko konservatorsko društvo je podelilo Steletovo nagrado za življensko delo dr. Cenetu Avguštinu. Istomimsko priznanje so prejeli še restavratorka Irena Čuk ter odbor za obnovo cerkve sv. Duha pod Ojstrico, ki je bila na začetku 80. let tako zanemarjena, da so jo „odpisali“ vsi, tudi cerkvene oblasti. Kljub temu so kmetski Franc Verk in sosedje dali pobudo in začeli zbirati denar, les in drugo, nato pa sta na pomoč priskočili država z denarjem in Cerkev. Entuziasti so ob pomoči konservatorjev in restavradorjev Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Maribor rekonstruirali obok in fasado. Nato so izvedli restavratska dela na freskah, oltarjih in lesenem poslikanem stropu. - Steletovo priznanje je za obnovo ruske kapelice pod Vrščicem prejela konservatorka Renata Pamič, ki že vrsto let skrbi za zgodovinsko dediščino na Gorenjskem. Pri obnovi grobišča in kapele pod Vrščicem (glej sliko), posvečene žrtvam 1. svetovne vojne in plazov, se je Pamičeva odločila za ohranjanje kapele z originalnimi materiali. Uredila je še grobovi v okolici kapele in postavila informacijske table, saj je kapela obiskan objekt. - Za prenavo kompleksa Minoritskega samostana v Piranu je Steletovo priznanje prejel pater Janez Šamperl, od leta 1992 gvardijan tamkajšnjega minoritskega samostana.

IZOLA - Na pobudo Društva oljkarjev Slovenske Istre nameravajo v občinah Izola, Piran in Koper sprejeti sklep, s katerim bo celotno območje treh obalnih lokalnih skupnosti - v sedanjih mejah - opredeljeno kot območje za zaščito geografskega porekla oljčnega olja Slovenske Istre. Pobuda istrskih oljkarjev sodi med njihova prizadevanja ne le za ponovno oživitve pridelave zelo kakovostnega oljčnega olja v specifičnih podnebni razmerah, temveč tudi za zaščito njegovih trajnih prepoznavnih lastnosti na domačem in tujem trgu.

LJUBLJANA - Ob 50-letnici obstoja Folklorne skupine Tine Rožanc je bil slavnostni nastop, na katerem je sodelovalo kar pet generacij pesalcev te skupine. Ob tej priložnosti so izdali tudi almanah z zgodovinskim pregledom delovanja folklorne skupine, ki ima danes 140 aktivnih članov.

LJUBLJANA - V Slovenski kinoteki je bilo srečanje s slovenskim rojakom iz Clevelanda Joejem Valenčičem, izjemnim kronistom slovenskega prispevka ameriškega filmu, zlasti Hollywoodu. Valenčič, ki je pred leti že gostoval v ljubljanski Kinoteki, je sodeloval na 2. festivalu slovenskega filma in tokrat predstavil tri programe.

LJUBLJANA - Vodstvo ljubljanskega Kliničnega centra (KC) se je odzvalo na anonimno pismo skupine zaposlenih v KC, ki opozarja, da naj bi „tovarna zdravil Krka odpeljala večjo skupino vodilnih zdravnikov na safari v Kenijo“. Generalni direktor KC Primož Rode in strokovni direktor KC Dušan Keber sta zagotovila, da bo vodstvo pri Krki preverilo resničnost informacij, ugotovili pa naj bi tudi, kateri zdravniki so se izleta udeležili in ali so napovedali odsotnost. Po njunih besedah bo v primeru, da gre za „korupcijo“, kot so zapisali avtorji anonimnega pisma, potrebno sprejeti ustrezne ukrepe.

USTANOVNI OBČNI ZBOR SLOV. FANTOVSKÉ ZVEZE

Dne 6. marca t. l. so se slov. fantje vseh stanov in poklicev zbrali in povezali v novo ustanovljeno organizacijo Slovensko fantovsko zvezo. Tako organizirani se hočejo vzgajati in izobraževati v duhu kat. načel, narodno-kulturno, gojiti telesno vzgojo in skrbeti za zdravo razvedrilo ter v vsej slov. izseljeniški skupnosti širiti in utrjevati idejo edinosti in skupnega dela za krščanstvo in naš narod...

Vsi fantje, ki hočete biti „fantje od fare“, vstopite čimprej v Slovensko fantovsko zvezo.

Prvi sestanek SFZ bo v nedeljo dne 9. aprila po postni pridigi ob pol sedmih zvečer v dvorani na Belgranu. Vabljeni vsi slov. fantje.

Odbor

ŠPANIJA

Madrid, 19. marca

Na zadnjem občnem zboru Zveze slov. kat. visokošolcev je bil izvoljen nov odbor, ki je sestavljen takole: Predsednik **Pregelj Srečko**, tajnik **Magister Marjan**, blagajnik **Šifrer Janko**, stud. referent **Klopčič Peter**.

NOVICE IZ SLOVENIJE

Nove aretacije.

V zvezi z eksplozijo v spodnji Otlici so Oznovci zaprli 12 oseb. Med aretiranci so tudi 3 žene. Vse so prepeljali v zapore v Vipavo. Skladišče streliva so pognali v zrak protititovski gverilci. Tako poročajo razne časniške agencije.

Svobodna Slovenija št. 13;
31. marca 1949

Slovenija moja dežela

Belokranjske pisanice

Poleg prekmurskih „remen“ ali „remenec“ (iz prekmurskega narečja, kjer rumen pomeni rdeč) so naša najlepša okrašena velikonočna jajca prav belokranjske pisanice. Dediščina poslikavanja jajc v Beli krajini se je tudi današnji čas ohranila kot ena najbolj razširjenih domačih dejavnosti v velikonočnem času. Belokranjske pisanice se razlikujejo od drugih vrst poslikanih in okrašenih jajc že po tehnologiji poslikave. Krasijo jih tako, da jih pišejo s posebno „pisalko“, lijakastim pisalom, ki ga ves čas segrevajo, da se v

njem topi vosek. Ornament torej nanašajo na jajčno površino s topljenim voskom. Najprej narišejo kakšne velikonočne motive, nato okraske. Nato potopijo jajce v barvo, ki se prime lupine, z voskom prevelečenih črt pa ne. Na koncu vosek stopijo in se tam pojavijo čiste bele črte. Pisaniče naterejo se s slanino, da se lepo svetijo.

Tako so pirhi pripravljene, da jih dekleta ali gospodinje odnesejo v cerkev še z drugimi velikonočnimi jedmi - aletujo, hrenom, grnjatjo itd - na blagoslov.

Slovenija in šport

MAVROVO - Po dveh drugih mestih Joška Kavalarja in Marka Dolenca je slovenskemu smučarskemu tekaču - Mateju Sokliču - vendarle uspelo zmagati na tradicionalnem 38. Mavrovskem memorialu v Makedoniji. Na 15 km dolgi progi je Soklič za 1,4 sekunde premagal Bolgara Slavka Batinkova in si pritekel 280.000 SIT denarne nagrade. Na največjem tekmovanju smučarskih tekačev na Balkanu je nastopilo 25 tekmovalcev iz sedmih držav.

HAUTE MAURIENNE, Francija - Slovenska „prva“ moška štafeta je bila tretja na finalu biatlonskega evropskega pokala (EP). Zmagala je Nemčija pred Italijo, slovenska druga ekipa pa je bila sedma. V skupnem seštevku EP je zmagal Nemeč Ulf Karkoschka (353 točk), 6. pa je bil Jože Poklukar (219), ki je bil obenem tudi tretji v seštevku šprintov. Med ženskami je slavila Belorusinja Ina Šeškil (401), Matejka Mohorič (48) pa je bila 29.

HOUPTON, Anglija - Petra Dermastija je izpadla v drugem krogu mednarodnega namiznoteniškega prvenstva, potem ko jo je s 3:0 premagala tretja nosilka Korejka Ryu Ji. Na glavni turnir sta se uvrstili tudi Helena Halas in Martina Safran. Prva je v prvem krogu izgubila z 0:3 proti Kitajki King, druga pa prav tako z 0:3 proti Avstralki Zhou. Dermastijeva se je skupaj z Biljano Todorovič dobro odrezala v dvojicah, saj sta se po zmagah z 2:0 v dvoboju s parom Desmet/Larmene (Niz) in ter domačinkama Dourant/Locwut uvrstili med 24 najboljših, nato pa z 1:2 klonili proti drugemu angleškemu paru Zhou/Deaton. V kvalifikacijah so v moški konkurenci nastopili tudi Tokič, Škafar in Ignjatovič, vendar

se nikomur ni uspelo uvrstiti v glavni turnir.

ŽALEC - Karateisti so se v Žalcu pomerili za naslove državnih prvakov. Med 180 tekmovalci iz 38 klubov so v posamičnih kategorijah v večini po pričakovanju slavili reprezentanti. 15 naslovov najboljših v Sloveniji pa so osvojili tekmovalci 12 klubov, klubi iz Idrije, Žalca in Ljubljane po 2. Najpomembnejša naslova v absolutni kategoriji v borbah sta osvojila Gospič iz Rogaške Slatine in Severjeva iz Idrije.

BREŽICE - Na prvi dirki za državno prvenstvo v motokrosu, ki je potekala na stezi Prilipe pri Brežicah, je v kategoriji do 80 ccm s 40 točkami zmagal Kurnik (Mototurist Lenart) pred Oprešnikom (Fun šport Krško), ki je zbral 34 točk, in Koritnikom (Husky moto park) s 30 točkami. Prvi favorit v tej kategoriji Novomeščan Žvan si je pri padcu kmalu po štartu zlomil nogo. V kategoriji do 125 ccm je bil najboljši Kern (Petrol racing) s 40 točkami pred Jelenom (Sitar pneumatic) s 34 in Jauševcem (MK Fortuna) s 30 točkami. V četrtlitrskem razredu je zmagal Kragelj (Banex Sl. Konjice), ki je zbral 40 točk, drugi je bil Kampuš (Sitar pneumatic) s 34 točkami, tretji pa s 30 točkami Čuden (AMD Brežice).

LILLEHAMMER, Norveška - Najboljša slovenska biatlonka Andreja Grašič je zmagala na svetovnih vojaških igrah v t.i. individualni tekmi (15 km). V moški konkurenci je na 20 kilometrov Janez Marič zasedel osmo mesto.

STOETEN - Na svetovnem prvenstvu v smučarski tehniki telemark je bila drugi dan na sporedu „kraljevska“ disciplina, klasični telemark. Tako kot prvi dan v velesle-

NOVICI S PRIMORSKE

KNJIGO POMLAD POD KRASOM avtorja Stanka Vuka so predstavili v Peterlinovi dvorani na večeru Društva slovenskih izobražencev (DSI) v Trstu. Gre za izbor črtic, pesmi in pisem, ki je pred nekaj meseci izšel pri mariborski založbi Obzorja. Ob predstavitvi knjige so počastili tudi spomin na Vuka in njegovo ženo Danico Tomažič, ki so ju leta 1944 umorili (ne)znani storilci. O knjigi sta spregovorila nekdanji slovenski konzul v Trstu Tomaž Pavšič in umetnosti zgodovinar Marko Vuk. Pavšič je menil, da je tržaška predstavitev Vukovih del poglavitna, saj ima slovenski Trst v Stanku Vuku idealnega predstavnika, mučenika in someščana, ki je načrtoval, kakšno naj bi bilo kulturno življenje v Trstu po vojni. Stanko Vuk je bil krščanski sociallec, eden izmed obsojenih na drugem tržaškem procesu, in je pomladi leta 1944 nameraval oditi v partizane.

V GALERJI Tržaške knjigarne v Trstu so odprli razstavo Slovenska domača in umetnostna obrt ob Veliki noči. Gre za razstavo cvetnonedeljskih butaric, pirhov, vezenin, velikonočnih košar, prtov idr., ki jo je postavila Jelka Štern. O pomenu slo-

lomu je tudi tokrat zmagal Šved Bjarne Rickardsson. Od Slovencev je bil v disciplini, ki vsebuje veleslalom, skok, obrate in smučarski tek, spet najboljši David Primožič, ki je zasedel 22. mesto. Iztok Kunstelj se je moral zadovoljiti s 36., Urban Simčič pa s 43. mestom.

venske domače in umetnostne obrti ne samo ob veliki noči, pač pa tudi ob drugih praznikih, je spregovoril prof. dr. Janez Bogataj. Med drugim je poudaril, da imamo Slovenci zelo pisano paletu ustvarjalnosti za vsak praznik, ta paleta pa se razlikuje od vasi do vasi. To pa je bogastvo, ki ga ne znamo vrednotiti, saj vse bolj posnemamo druge, medtem ko bi morali črpati iz lastnega.

Osebne novice

Rojstvo: V četrtek, 25. marca je Francija Močnika in Ano roj. Strle razveselila prvorojenka, ki bo pri krstu dobila ime **Nada Belén**.

Srečnim staršem naše čestitke!

Krsta: Na cvetno nedeljo, 28. marca, je bil krščen v cerkvi Marije Pomagaj **Luka Gabrijel Mavrič**, sin Miloša in ge. Beti roj. Petkovšek; botra sta Pavel Mavrič in Gabrijela Petkovšek, krstil pa je dr. Alojzij Kukuljica DJ.

V moronski stolnici je bil krščen **Fride-rik Klemenčič**, sin Frida in Miriam roj. Santiago. Botra sta bila Jože Klemenčič in Gabrijela Tapia. Krstil je rev. Hugo Lagoria. **Čestitamo!**

Smrti. V Slovenski vasi v Lanusu je umrl **Jože Mavec (67)**, v Ituzaingo pa **Karel Lisjak (87)**.

Naj počivata v miru!

Mali oglasi

TURIZEM

el. 4441-1264 / 1265

Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu

LEGAJO N° 3545-82 H. Yrigoyen 2742 - San Justo

ADVOKATI

dr. Marjana Poznič - odvetnica - Vsak dan od 15. do 18. ure - Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148

dr. Franc Knavs, dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs — odvetniki - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel. in faks: 4374-7991 in 4476-0320.

dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Bogotá 3099, 2° B, Capital. Torek in petek od 16. do 20. Tel.: 4613-1300
Dr. Héctor Fabián Lo Faro (Miklič). Odvetnik. Vsak dan od 15 do 20 ure. Almaguer 3351, 1. nadstr. "F", San Justo. Tel. 4482-5624.

VIDEO

Marjan Vivod - video posnetki, filmanje z eno ali več kamerami. Predhodni proračun in zagotovljen termin izdelave. Padre Castañer 366 - (1708) Morón Tel.: 4696-8842 - E-mail: vivodtine@overnet.com.ar

FOTOGRAF

Marko Vombergar - Kvalitetno razvijanje fotografskih filmov: 36 posnetkov 10x15 \$ 10.- Garibaldi 2308 - (1754) Villa Luzuriaga - Tel.: 4659-2060 - E-mail: marko@pinos.com

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Azcuénaga 77 - (1704) Ramos Mejía - Bs. As. - Tel./Fax: 4656-3653

Kreditna Zadruga SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 4658-6574/4654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 4658-6574/4654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Republica de Eslovenia 1851 - Uraduje ob sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisama) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 4651-1760. Uraduje ob torek od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 4755-1266 - Uraduje ob četrkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Obvestila

Sprememba v programu obiska Antona Drobniča: V četrtek 1. aprila udeležba obredov v Slovenski vasi in srečanje z rojaki v Hladnikovem domu. V petek, 2. aprila ob 17. v Slovenski hiši razgovor s protikomunističnimi borci.

VELIKI ČETRTEK, 1. aprila:

Ob 19. v Slov. hiši začetek obredov.

Anton Drobnič v Slov. vasi.

VELIKI PETEK, 2. aprila:

Sestanek protikomunističnimi borci z A. Drobničem ob 17. v Slovenski hiši.

Ob 19. v Slov. hiši začetek obredov.

VELIKA SOBOTA, 3. aprila:

Ob 21. v Slov. hiši začetek obredov.

SREDA, 7. aprila:

Zveza slovenskih mater in žena ima svoj redni sestanek ob 16. v Slovenski hiši. Na programu razgovor z delegatom prelatom Jožetom Škerbcem.

Anton Drobnič v Carapachayu ob 20.

SOBOTA, 10. aprila:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja ob 15. uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 11. aprila:

Občni zbor Zedinjene Slovenije ob 10.30 v Slovenski hiši.

Misijonska veletombola popoldan v Slovenski vasi.

SOBOTA, 17. aprila:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja ob 15. uri v Slovenski hiši.

V Slovenski vasi ob 19. uri **občni zbor slovenske hranilnice SLOGA**

SOBOTA, 24. aprila:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja ob 15. uri v Slovenski hiši.

Počitniški dom „Dr. Rudolf Hanželič“

Dr. Rudolf Hanželič si je dom zamislil tudi za slovenske družine, predvsem take, katerim počitnice v drugih krajih tedaj še niso bile dostopne. Seveda je bil njegov prvenstveni namen ta, da bi slovenske družine in slovenski šolski otroci imeli možnost letovanja v slovenskem in verskem okolju. Še pred svojo smrtjo je dr. Hanželič ustanovil dobrodelno društvo „Asociación Civil de Beneficencia 'Hogar de Descanso'“, ki je prejel pravno osebnost leta 1978. Gre torej za zasebno ustanovo, ki pa ima dobrodelen namen. Sedanji odbor sestavljajo predsednik France Rant, blagajnik Ivan Makovec, tajnica Ivanka Krušič, Nace Grohar in Rezi Marinšek, pravni zastopnik pa je dr. Vital Ašič... Sedaj ni več začasna ali zasilna stavba s kočljivimi udobnostmi, ki pa so zadoščale za prva leta. Poleg glavnega poslopja sta še dve hiši v španskem kolonialnem slogu. V eni izmed njih živi sedanji zakupnik lic. Tomaž Rant z družino. Kot zanimivost povejmo, da je Počitniški dom ob hiši, v kateri je argentinski pisatelj Hugo Wast (Martínez Zuviría) spisal svoj roman „Breskvín cvet“ (Flor de Durazno), ki je še pred vojno izšel v Ljubljani v založbi Slovenčeve knjižnice.

(ZBORNÍK Zedinjene Slovenije, str. 568).

Knjigo lahko še vedno nabavite v pisarni ZS, v Slogi in pri poverjenikih. Cena broširanemu izvodu \$ 80.- trdo vezanemu pa \$ 100.- Dostavimo jo tudi po pošti. Priporočena poštnina za Argentino \$ 10.-; za Ameriko \$ 45.-; za Evropo in ostali svet \$ 55.-

Meja s Hrvaško

HRVAŠKI SABOR SPREJEL DEKLARACIJO

Hrvaški sabor je 26. marca sprejel Deklaracijo o stanju meddržavnih odnosov med Republiko Hrvaško in Republiko Slovenijo, ki ima 12 točk.

Med drugim določajo, da so se hrvaški diplomati dolžni zavzemati za to, da se mejna črta na morju v Piranskem zalivu določi na kriteriju enake oddaljenosti od obale po sredi zaliva. V primeru, da se obe državi v roku 12 mesecev ne bosta mogli uskladiati glede meje na morju, naj hrvaška vlada zaprosi za mnenje meddržavno sodišče za morsko pravo v Hamburgu.

Pri kopenski meji, kjer mejna črta med državama doseže obalo v Piranskem zalivu, Hrvaška mora zastopati stališče, da se mejna črta potegne na njeni najzahodnejši točki, in sicer na mestu, kjer kanal Sv. Odorika (novi tok reke Dragonje) priteče v Piranski zaliv.

Glede na dejstvo, da je vojašnica nekdanje JLA na Trdinovem vrhu nesporno na ozemlju Hrvaške, naj hrvaška vlada zahteva neodložljiv odhod preostalih vojakov iz omenjene vojašnice.

Sabor poudarja, da je nesprejemljiva enostranska razglasitev krške nuklearke za javno podjetje s strani Slovenije, prenehanje dobave električne energije pa je v nasprotju s temeljno pogodbeno dokumentacijo.

Podpira tudi hrvaške zahteve, da zagotovi vso potrebno podporo varčevalcem Ljubljanske banke, ki da jih oškodujejo enostranske poteze slovenske strani.

DIPLOMATSKE MEGLICE NAD PIRANSKIM ZALIVOM

Sopredsednik diplomatske komisije Peter Toš je 27. marca Večeru povedal, da je slovenska stran hrvaški pri pogajanjih nazadnje ponudila t.i. začasni režim, s katerim bi se izognili spornemu vprašanju delimitacije Piranskega zaliva. Ostali bi pri statusu quo na dan 25. junija 1991.

V prejšnji državi je bila pravno pristojna občina Piran in da naj bi tudi sedaj slovenski organi po načelu kontinuitete nadaljevali s kontrolo.

Toš je pojasnil, da se hrvaška stran sklicuje na konvencijo o mednarodnem pomorskem pravu, ki določa, da nobena od držav ni upravičena enostransko raztegniti svojega teritorialnega morja prek srednje črte, a dodaja, da tega ni mogoče uporabiti tam, kjer posebne okoliščine in zgodovinski razlogi zahtevajo drugačno rešitev.

KREDITNA ZADRUGA „SLOGA“ IN MUTUAL „SLOGA“

voščita vsem svojim članom, prijateljem in rojakom v Argentini, zdomstvu, zamejstvu in domovini

blagoslovljeno in veselo VELIKO NOČ!

Velikonočno voščilo Slovenski državi, vsem Slovenkam in Slovencem tako v domovini kot v zamejstvu in drugod po svetu

...in nikoli več trpljenja Velikega petka slovenskemu narodu, temveč samo resničnega "Vstajenja" in zmage dobrega nad zlim.

Rane, ki jih je zlo prizadelo Slovencem, so še vedno odprte in kljub „Vstajenju“ bolijo.

Daj Bog, da bi se kmalu zacelile...

Cav. Vinko Levstik

c/o PALACE HOTEL, Corso Italia 63

Tel.: 39-0481 82166

34170 Gorica (Gorizia) Italija (Italia)

ZEDINJENA SLOVENIJA

Slovenski otroški zbor

Prva letošnja vaja bo v torek, 6. aprila ob 18.30 v Slomškovem domu.

Vsi pevčki najlepše vabljeni!

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI

30. marca 1999

1 dolar	177,19 SIT tolarjev
1 marka	97,35 SIT tolarjev
100 lir	9,83 SIT tolarjev

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Cuenta N° 7211
	Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 881153

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE

Director: **Valentín B. Debeljak**

Propietario:

Asociación Civil Eslovenia Unida

Redacción y Administración:

RAMON L. FALCON A158

(1407) BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono: (54-11) 4636-0841

Telefax: (54-11) 4636-2421

e-mail: esloveniau@impsat1.com.ar

e-mail: debeljak@pinos.com

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,

Gregor Batagelj

Naročnina Svobodne Slovenije:

za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti pa \$ 70; obmejne države Argentine 105 USA dol.; ostale države Amerike 120 USA dol.; ostale države po svetu 130 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 75 USA dol. za vse države.

Čeke na ime „Eslovenia Libre“

Stavljenje, oblikovanje in tisk:

TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.

Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires -

Argentina - Tel.: 4307-1044 - Fax: 4307-1953

E-mail: vilko@ciudad.com.ar

38. občni zbor Kreditne zadruge S.L.O.G.A.

bo v soboto, 17. aprila, ob 19. uri v Hladnikovem domu v Slovenski vasi na ulici Msgr. J. Hladnik 3970

Vsi člani lepo vabljeni!